

değil; yerine göre 33 veya 34 ncü maddelerin tatbiki gerektiğinden bahsile Yüksek Meclisçe tefsiren bir karar ittihazi talep edilmekle); Yüksek Meclisin 12 . XI . 1952 toplantısında keyfiyetin geçici komisyonda tetkikına karar verilmiş bulunmakla, teşkil edilen komisyonumuzca ilgili Hükümet temsilcileri huzurunda keyfiyet incelendi:

Türk vatandaşları veya yabancıların, ancak Bakanlar Kurulunca tâyin olunan yerlerden Türkiye'ye gelip, Türkiye'den çıkabilecekleri 5682 sayılı Kanununun 1 nci maddesiyle belirtilmiş ve bunun hilâfına hareket halleri aynı kanunda :

A) Türkiye sınırlarını pasaportsuz terketmek veya terke teşebbüs etmek. (Madde : 33)

B) Türkiye sınırlarından her nasılsa pasaportsuz girmek. (Madde : 34)

C) (Pasaportları bulunsa bile) Bakanlar Kurulunca tâyin edilen mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak. (Madde : 35)

Suretiyle üç noktada derpiş edilmiş ve 33 ncü maddedeki halin cezası kabahat nev'inden olmakla beraber; terke teşebbüs hali de ceza tehdidi ile mütalâa ve kabul olunmuştur.

Kanununun 33 ve 34 ncü maddelerindeki unsuru asli pasaportsuzluk halidir. Halbuki 35 nci maddenin unsuru aslisi ise, bu kanununun 1 nci maddesindeki umumi kaideyi, yani Bakanlar Kurulunca tâyin ve tesbit edilen kapılardan çıkıp girme mecburiyetini ihlâl keyfiyetinde failin pasaportlu veya vesikalı bulunduğu hallerde bu fiili işleminin cezai müeyyidesini göstermiş bulunmaktadır.

Zira : Pasaportlu olmadan çıkmak veya çıkmaya teşebbüs etmek 33 ncü, yine pasaportlu olmadan yurda girmek de 34 ncü maddelerle cezalandırıldıktan sonra, 35 nci maddenin tedvininde ayrı bir hususiyet aramak yerinde olur. 35 nci maddeye pasaportlu oldukları hallerde bile; Bakanlar Kurulunca tâyin edilen kapılardan girip çıkma mecburiyetini ihlâl edenlere ait ayrı bir ceza müeyyidesinin konulması maksadiyle bu maddenin tedvinindeki isabet kendiliğinden tezahür eder. Mezkûr 35 nci maddedeki; (Yurda giren veya yurttan çıkan faillerin); (Pasaport veya vesika taşısalar bile) cümlesinin muhalif mefhumu ile (Pasaport veya vesika taşımaları bile) Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak hallerinde 33 ve 34 ncü maddeleri bırakıp; 35 nci maddenin tatbikını müsait görmek, 33 ve 34 ncü maddelerin zait ve haşiv olarak kanuna konulmuş garip ve kanun vâzına atfî caiz olmayan bir hali kabul etmek demek olur.

Netice : 5682 sayılı Kanununun 35 nci maddesindeki; (bile) kelimesinin (dahi) mânasını ifade eyliyen bir tâbir mahiyetinde tedvin edilmiş bulunduğu ve (Pasaport veya vesika taşısalar bile Bakanlar Kurulunca tâyin edilen kapılar haricinden geçilmesinin de ceza tehdidi altında olduğunu bildiren bir mâna taşıdığı) ve munhasıran bu hususlarda tatbiki gerek olup; pasaport veya vesikasız olmaksızın yurttan çıkanlar veya buna teşebbüs edenlerle yurda pasaportsuz girenlere şâmil bulunmadığı ve mezkûr üç maddedeki ceza nispetizliğinin ayrı bir tesis ve teklif yolu ile halli icap eylemekle muhalif mefhumun tatbikına müsait bulunmadığından kanun vâzınının maksadı aşıkâr olan tedvini karşısında tefsire mahal olmadığına mevcudun ittifakiyle karar verildi.

Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla değiştirilen 64 ncü maddesindeki « bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tâyinleri mecburidir » kaydının tefsirine mahal olmadığına dair

(Resmî Gazete ile ilân : 19 . II . 1953 - Sayı : 8339)

No.
1828

Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla değiştirilen 64 ncü maddesindeki

« bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tâyinleri mecburidir » kaydının, yalnız meslek ve ihtisasları dâhilindeki vazifelere raci ve munhasır bulunduğundan açık bulunan kanuni hükümler karşısında, tefsirine mahal olmadığına dair Geçici Komisyonca hazırlanan aşağıdaki rapor Umumi Heyetin 12 Şubat 1953 tarihli Birleşiminde kabul edilmiştir (Cilt : 17 - Sayfa : 48 ve Cilt : 19 - Sayfa : 94 ve Cilt : 20 - Sayfa : 246).

12 Şubat 1953

Yüksek Reisliğe

Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla muaddel 64 ncü maddesindeki «bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tâyinleri mecburidir.» kaydının, çeşitli okullardan devlet hesabına parasız yatılı olarak okuyup mezun olan mecburi hizmetle mükellef kimselerin yalnız meslek ve ihtisasları dâhilindeki vazifelere raci ve munhasır olması gerekip gerekmediği hususunda tereddüde düşüldüğünden keyfiyetin tefsir yolu ile çözümlenmesi Başvekilliğin 5 . VIII . 1952 gün ve 72/174 ve 6/2362 sayılı yazlarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine sunulmuş ve Yüksek Meclisin 12 . XI . 1952 tarihli oturumunda keyfiyetin geçici bir komisyonda tetkikına karar verilmiş bulunmakla teşkil edilen komisyonumuzda ilgili Hükümet temsilcileri huzuru ile keyfiyet incelendi :

Divanı Muhasebatın görüş ve kararı :

Her ne kadar; devlet memuriyetine ilk defa girecekler için menşe ve tahsillerine göre alınabilecekleri dereceleri üçüncü maddesiyle tesbit etmiş olan 3656 sayılı Kanunun 4598 sayılı Kanunla değişen 7 nei maddesinin son fıkrasıyla (altıncı ve daha aşağı derecelerdeki memuriyetlere bu dereceler karşılık gösterilmek suretiyle daha aşağı derece ile memur tâyinine cevaz verildiğinden); vekâletlere karşı mecburi hizmeti bulunan stajyerler varken altıncı ve daha aşağı derecelerdeki memuriyetlere mevcut memurlardan vekâleten tâyin olunanlarla açıktan veya naklen tâyin edilenlere ödenen aylıkların bu dereceler karşılık gösterilmek suretiyle stajyerlerin tâyin edilmemiş olmasından dolayı; meslek ve ihtisasa taallük eden veya yedinci dereceden yukarı olan münhal memuriyetlere her stajyerin tâyini caiz olamazsa da; 4598 sayılı Kanunun yukarıda zikredilen hükmüne nazaran yedinci dereceye kadar olan memuriyetlere, menşe ve tahsilleri bu derece maaşını almaya müsait olmıyanların münhal kadrolar karşılık gösterilmek suretiyle alabileceği derece maaşı ile tâyin edilmeleri caiz olabileceği cihetle Vekâlet teşkilâtında stajyer olarak istihdam edilenler mevcut iken inhilâl eden memuriyetlere zikri geçen 2919 sayılı Kanunun katî emrine göre yedinci dereceye kadar olanlara, gerek asaleten ve gerek vekâlet yoluyla memur tâyini mümkün görülmeyeceği mütalâa edilmektedir.

Diğer taraftan münhal memuriyetlerin asil memurlarla tedviri gerekli olup kanun vâzı tarafından asil memurlarla idaresi icabeden bir memuriyetin vekil memurlar tarafından tedvirinin derpiş edilmiş olmasının her bakımdan müstebat bulunduğuna göre muhtelif sebeplerle inhilâl eden memuriyetlere; tâyine salâhiyetli makamlar tarafından münasip görülecek zatların bir an önce tâyini suretiyle işlerin selâmetle ve matluba muvafık bir şekilde görülmesinin sağlanması gerekirken ekseri devairce bu memuriyetler açık bırakılarak vekâletle idaresi suretiyle bâzi memurlara vekâlet maaşı gibi menfaatler teminine vasıta kılındığı ve hattâ bâzan vekil memurların asil vazifeleri de başka memurlara gördürülmek suretiyle onlara da müteselsilen vekâlet maaşı ihdası cihetine gidildiği ve binnetice vekâlet müessesesinin bu suretle iyi işlemediği cari muamelelerden anlaşılmiş ve keyfiyetin Büyük Millet Meclisine arzı derpiş edilmiş ve muhasiple tahakkuk memuru zatişleri müdürlerine zimmet çıkarılmasına karar verilmiş olduğu anlaşılmiştir.

Vekâletler tatbikatına göre : Divanı Muhasebatın bahis konusu kararı yıllardan beri uygulan-

makta olan işlem tarzına aykırı bir durum ihdas etmekte ve idareyi; muamelâtında işkâl edecek mahiyette bulunmakta ve kanun hükümlerine de uygun bulunmamakta olduğundan Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla muaddel 64 ncü maddesindeki «Bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tâyinleri mecburidir» kaydının meslek ve ihtisasları dâhilindeki vazifelere raci ve munhasır olması gerektiği kanaatiyle bu tatbikatın yapıldığından mevcut tatbikat ihtilâfı dolayısıyla keyfiyetin tefsir yoluyla halli Millî Eğitim Vekâletince istenmiştir.

Netice . Divanı Muhasebat karar ve cevaplarında belirtildiği gibi :

Vekâlet müesseselerinin suiistimalini kanun himaye etmez. Mecburi hizmet taahhüdü ile ihtisas ve meslek mekteplerinde tahsil görenlerin; hangi daireye karşı taahhütleri varsa o daireye hizmetleri asıl ve o dairenin muvafakatiyle diğer devlet dairelerinde hizmet görebilmeleri niyabekten caizdir. Gerek lehine taahhüt yapılan ve gerek onun muvafakatiyle hizmet teklif eden daireler; münhalleri mevcut bulunduğu takdirde ihtisas ve meslek dâhilinde hizmet taahhüt eden mezunu münhallere tâyin etmeye mecburdurlar. Bir memuriyetin; o memuriyete tâyin edilecek şahsın meslek ve ihtisası lâhilinde olup olmadığının takdiri o idarenin vazife ve salâhiyetlerinden ise de; bu hizmet taahhüdünün kanunda idari işlere taallük etmeyip meslek ve tahsil ile alâkalı vazife ve mevzulara munhasır bulunduğu bedihidir.

Meslekî hizmet taahhüdünde bulunanların stajyerlikte geçen hizmetlerinde; faydalanamadıkları terfi ve tekaütlük haklarının da umumi hak ve hizmetlerden sayılması için meslek haricinde hizmete tâyinleri kendilerinin muvafakat ve kabulüne mahsus olmak kaydıyla ihtisas ve meslek haricinde hizmete icbar edilemeyeceklerinden bu husus bir tefsir mevzuu olmayıp ayrı bir tesis konusu olduğundan Memurin Kanununun 2919 sayılı Kanunla muaddel 64 ncü maddesindeki «bu gibilerin ilk açılacak memuriyetlere tâyini mecburidir.» kaydının; yalnız meslek ve ihtisasları dâhilindeki vazifelere raci ve munhasır olduğundan açık bulunan kanuni hükümler karşısında tefsirine mahal bulunmadığına mevcudun ittifakiyle karar verildi.

Orduya Türkiye Büyük Millet Meclisinin sevgi ve selâmlarının iblâğına dair

(Resmî Gazete ile ilân : 25 . II . 1953 - Sayı : 8344)

No.
1829

Kahraman Ordumuza Türkiye Büyük Millet Meclisinin sevgi ve selâmlarının iblâğına ve Kore'de savaşan asıl ve kahraman yavrularımıza Meclisin her an kalben kendileriyle beraber olduğunun bildirilmesine müttefikan karar verilmiştir (Cilt : 20 - Sayfa : 776).

22 Şubat 1953